

DIVADELNÍ FAKULTA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

KATEDRA ALTERNATIVNÍHO A LOUTKOVÉHO DIVADLA

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní magisterské zkoušce.

DIPLOMANT: HOLUBÁŘ Patrik

Obor: Herectví ALD

Oponent diplomové práce: prof. PhDr. Vladimír Mikeš

Po poněkud krkolonném úvodu, že „smyslem práce je, kromě úspěšného dokončení studia a získání titulu, objasnění konkrétního životního projevu, který je zpřítomněn okamžikem teď, jenž v sobě shrnuje příčinu a důsledek neboli minulost a budoucnost“, se Patrik Holubář soustřeďuje na vlivy působící při umělecké tvorbě, která je souhrnem fyziologických a psychologických jevů. Specifická je v tom, že vyžaduje vysokou míru sebekontroly, a to jak po stránce psychické tak i po stránce tělesné, jež se obojí vzájemně ovlivňují. Proto svoji práci zahajuje oblastí, ve které se vše zpracovává a vytváří – mozkem a pokračuje přes konkrétní rozpoznatelné charakteristiky osobnosti, tedy fyzickým zjevem a životními událostmi k projevům, které patří do kategorie umění. Následují kapitoly Mozek, Duševní život, Tělo, Životní styl, Konkrétní projevování. Závěr je věnován improvizaci. Dovídáme se, jak působí levá a pravá hemisféra mozku, co jsou neurotransmitery, acetylcholin, adrenalin, dopamin, serotonin, a dále hormony endorfin, kortizol, oxytocin..., co dělají minerály fosfor, hořčík, sodík a draslík, vápník, zinek, železo, vitaminy A, B, C, F, toxika, drogy psilocybin a další a další, což jako laikové nemůžeme potvrdit ani vyvrátit. A také ještě jaký vliv mají na nás hormony, spánek, pohyb a čistý vzduch.

Konečně na straně 16. se práce dostává ke kapitole Duševní život a v ní k inspiraci. Překlad z latiny slova *spirare* je „dýchat“, předložka *in* znamená „v“. Oxfordský slovník naučný dává výklad slova inspirovat jako „nadechnout“. Oba překlady a výklady jsou spojené s dechem. Tak jako se kyslík dostává do plic a okysličuje se krev, jenž nám umožňuje žít, inspirace se týká duchovního života, kdy výše zmíněný slovník podává druhý výklad: „proniknutí nějaké myšlenky, záměru atd. do mysli: nápad, vyburcování či vznik určitého pocitu nebo impulzu, obzvláště pak exaltovaného charakteru“. Většinou nevíme, odkud se inspirace vzala. Jedna z obvyklých otázek typu „Odkud to máš?“ umožňuje náhled do procesu získávání zkušeností, které mohou být buď:

a) zažité – ty se nás dotýkají nejsilněji, když je vyvolána vzpomínka, přímý zážitek, který se skutečně stal;

b) převzaté – a zde může dojít až ke klamu, když si myslíme, že film, z kterého čerpáme, jsme sami prožili. A odtud je povaha samého herectví, kterému Holubář rozumí jako cestě k autentickému prožitku. Také cizí zkušenost si můžeme přivlastnit natolik, že se do ní může promítnout vlastní vnímání, pocity či zkušenosti.

Jde o to sdělit své poznání divákovi. Zde se nabízí cesta k herectví s autorským přístupem, můžeme uvažovat, jaký prvek v inscenaci a hereckém projevu je natolik nosný, že jej lze zařadit do scénáře opakovaně. Tento krok, kdy se zpětně vracíme k nabízeným výjevům, řadí Holubář do inspirace vědomé. Ten návrat na stejné místo, které je – jak říká Holubář - „podle očního smyslu stejné, nás může vést k jistému druhu zklidnění a přemítání, kdy v jistém životním období a po zkušenostech je třeba si utřídit myšlenky a tak se můžeme až samovolně vrátit k tomu, co známe, aniž bychom to konstruktivně vyvíjeli“. Takové místo se pojí s označením *genius loci*, kdy určitý prostor máme spojený s jistými zážitky. Pro něho je silou takového místa rodný domek se zahradou, jehož obrázek je přiložen.

Důležitý je altruismus, který je tu zároveň popsán jako „intenzivní proud gama vln v levé straně prefrontálního kortexu.“

Pokud jde o *řeč těla* (str. 26) Holubář se „každým dnem stále více přesvědčuje, že zvlášť pro herecké povolání je silně vyžadována sebekontrola. Zejména svých emocí, myšlenek, které potom přecházejí do těla a z těla na okolí. Při poslední repríze jedné inscenace jsem dopředu si zvolil únik, že jsem skryl z pohledu diváka zařatou pěst za svými zády. Jistě by se to dalo označit za velmi dobré cvičení. Odstříhnout tělesné napětí v ruce, které by se neprojevovalo na čelní straně osobnosti, na žádné žíle a škubu v obličejí, neovlivnilo by to příjemnou a milou barvu v hlasu, kterou si žádá hraná a poměrně dlouhá scéna. Jenže jsem se opět ujistil v tom, že tělo zpětně hodně působí na psychiku.“ Tak při

pláči, způsobeného silnou emocí, jsou „vyučovány toxiny, které při stresových situacích vznikají, což posiluje imunitu. Uvolňují se také endorfiny. Po dostatečném skončení pláče přichází úleva, je možné situaci zhodnotit i fyzicky, unaví a tím pomáhá spánku. K jeho průběhu patří lehce pozměněná barva kůže, složení krve, zvýšená aktivita svalových reflexů a většiny žláz.“ Také humor a smích „uvolňuje endorfiny a přivádí k pozitivním myšlenkám“.

„Na těle se vše podepisuje“ (str. 26).

A pokud jde o inspiraci, „mít vzor je jednak prospěšné, jelikož si od něho můžeme vzít pozitivní vlastnosti, které nás mohou motivovat a inspirovat, ale na druhou stranu zde hrozí až slepá nápodoba jedince, kterého si můžeme idealizovat.“

V poslední kapitole hovoří Holubář o improvizaci a o strachu z ní. Během zkoušení projektu zabývajícího se mimo jiné způsoby navázání vztahu s neznámou osobou se mu „při zadání probuzení zájmu u kolegyně hrající zaměstnankyni obsluhující bar stalo, že v lehké nouzi při začátku, kdy bylo třeba zejména komunikovat, navázal obsah sdělení i barvou hlasu na svého terapeuta Radka... Takové to být v obraze, kdy člověk hraje postavu a náhle se objeví na zdi vytrysknutá krev a pokud znázorňuje upíra či jinou osobu mající v oblibě konzumaci této tělní tekutiny, je v očekávání, že tuto nabídku vyhledá a půjde k ní se jí napít. Tato akceschopnost vyžaduje po herci, míru uvolněnosti a jistoty, kdy si troufne do představení zahrnout prvek improvizace a zároveň vnímá, co dělají kolegové i mimo jeho situaci“ (str. 40).

A slovo na závěr: během zkoušení a reprízování se herec setkává s reflektováním svého výkonu a vývoje, čímž se, aniž by ho znal, posuzuje s výrokem Ivana Vyskočila: „*Herectví je to, co je vědomé.*“ Někdy je obtížné definovat, co čím bylo, je a bude způsobeno, avšak mít odvalu to zkoumat, pátrat po tom a vyvozovat z toho určité zákonitosti, pokoušet se, je následovat, být zároveň otevřený novým podnětům může znamenat pokroky nejen v umělecké oblasti, ale i v životě.

Práce Patrika Holubáře – přes některé neobratné formulace – prozrazuje zaujetí pro taje herectví a doporučuji ji k obhajobě. Před nástupem na DAMU řekl mu jakýsi absolvent herectví: „*Myšlení je život*“ – a on se té devizy drží.

Přesto bych byl rád, kdyby mi zodpověděl několik otázek.

Co znamená ta úvodní věta?

Co znamenají věty:

„Dle mých pozorování je pomoc, která přichází za včas či dokonce v předstihu, při domýšlení budoucího jednání a ta je potřebná, avšak někdy přijde, kdy už není potřebná a to vám potom na Slovensku říkají, že jste zlatý.“ (Str. 21)

„Při sobotním dopoledním sezení v pražské kavárně se studentkou animované tvorby na FAMU Janou, mojí kamarádkou a divačkou uměleckých děl, v nichž účinkuji, byl od ní pronesen vhodný poznatek na adresu obsluhujícího číšníka, který záměrně dával více najevo svoji levou část hrudníku, kde měl znázorněno jisté tetování.“ (Str. 27)

prof. PhDr. Vladimír Mikeš

Návrh klasifikace (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 5.6. 2016